

KISA BİLGİ

FİLMİN İSMİ

Meyhane: Dedemin Can Evi

LOG LINE

Meyhane dört duvardan ibaret değildir. Meyhane bu dört duvarın dışındaki evrenin kendisidir.

İLETİŞİM

Nispetiye mah, Pekar sok, No:31/8

İstanbul, Turkey

www.meyhanedocumentary.com

www.facebook.com/meyhane.documentary

MEHDİ SHABANİ: YÖNETMEN & YAPIMCI

05345232976, Mehdi.shababne@gmail.com

www.Mehdishabani.com

MUTLU YETKİN: PR

05325756800, mutluyetkin@gmail.com

EFSANE DOCHI: YAPIM AMİRİ

05374430180, efsane_dochi@yahoo.com

TEKNİK BİLGİLER

Süre: 57:23

Gösterim Formatı: DVD, Blue-Ray, HD Cam, DCP

Aspect Ratio: 16:9

Çekim Formatı: HD

Dil: Türkçe, Farsça

Yapım yılı: 2014

Ülke: Türkiye

KISA BİLGİ

FİLMİN İSMİ

Meyhane: Dedemin Can Evi

LOG LINE

Meyhane dört duvardan ibaret değildir. Meyhane bu dört duvarın dışındaki evrenin kendisidir.

İLETİŞİM

Nispetiye mah, Pekar sok, No:31/8

İstanbul, Turkey

www.meyhanedocumentary.com

www.facebook.com/meyhane.documentary

MEHDİ SHABANİ: YÖNETMEN & YAPIMCI

05345232976, Mehdi.shababne@gmail.com

www.Mehdishabani.com

MUTLU YETKİN: PR

05325756800, mutluyetkin@gmail.com

EFSANE DOCHI: YAPIM AMİRİ

05374430180, efsane_dochi@yahoo.com

TEKNİK BİLGİLER

Süre: 57:23

Gösterim Formatı: DVD, Blue-Ray, HD Cam, DCP

Aspect Ratio: 16:9

Çekim Formatı: HD

Dil: Türkçe, Farsça

Yapım yılı: 2014

Ülke: Türkiye

BELGESEL HAKKINDA

İstanbul'da yaşayan İranlı yönetmen Mehdi Shabani'nin yönettiği **Meyhane: Dedemin Can Evi**; Türkiye'nin, İran'ın, Balkanların ve Mezopotamya coğrafyasının en eşsiz kültür ve yaşam bilgisi mekânı meyhanenin tarihinin ve anlamının izini sürerken tasavvuftan edebiyata, tarihten topluma, pek çok farklı alanı kat eden bir yaratıcı belgesel.

Ömer Hayyam'dan onu olgunluğa giden yolda bir metafor olarak kullanan mutasavvıflara, ruhun filozoflarına, şairlere ve yazarlara, derinliklerini aralamaya cesaret eden her ruha ilham veren meyhane, yüzyıllar boyu **meyden çok meşkle anıldı**.

En sevdiği meyhanede demlenirken kendi düşün gecesini unutan dedesinden ve sevdiği adamın meyhaneye olan tutkusunu kabul ederek, İran'da, devrimden sonra bile evinin bir bölümünü gizli bir meyhaneye dönüştüren büyükannesinden esinlenen **Mehdi Shabani, Meyhane: Dedemin Can Evi**'nde, meyhane kavramının sakladığı derin felsefenin izini sürüyor.

Meyhane: Dedemin Can Evi, İstanbul'da meyhane kültürünü yaşatan mekânları beyaz perdeye taşıırken, Türkiye'nin meyhane ve rakı adabı ustası **Aydın Boysan**'dan usta müzisyen/düşünür **Erkan Oğur**'a, Türkiye'nin duayen barmeni **Vefa Zat**'tan Bekriya isimli meyhanesinin sahnesinde 12 yıl boyunca Balkan şarkıları söyleyen **Suzan Kardeş**'e, akademisyen **Ahmad Fekri**'den gazeteci **Musa Ağacık**'a, meyhane kültürü üzerine yazan, konuşan ve paylaşan ustaların görüşlerine de yer veriyor.

UZUN SİNOPSİS

Demin ve meşkin evinin öyküsü beyazperdede...

Uzun yüzyıllar boyunca meyhaneler, Balkanlardan İran'a, Anadolu'dan Mezopotamya'ya, huzurun, hüznün ve meşkin mekanları olarak, derin ve köklü bir ruhsal ve düşünsel gelenekle birlikte anıldılar.

Meye ve meyhaneye övgüler düzen Ömer Hayyam'dan İstanbul'un Bektaşilerine, mutasavvıflardan eski zaman şairlerine, meyhaneler, "mey mekanları" değil, dipsiz bir kültürün kapılarını açan anahtarlardı.

Geleneksel kültürün yiten değerlerine yönelttiği bakışla ünlenen **Şeş Beş: Nasıl Endişelenmeyi Bırakıp Tavla Oynamayı Öğrendim** (Türkiye, 2013) ve **Bir Hamam ki Hamam Kalmak İstiyor'un** (İran, 2009-2010) yönetmeni **Mehdi Shabani**, **Meyhane, Dedemin Can Evi**'nde, dedesinin Tahran'da müdavimi olduğu meyhanenin anısından yola çıkarak, coğrafyamızın en eşsiz değerlerinden birinin, meyhanenin tarihini ve bugününü araştırıyor.

Meyhane: Dedemin Can Evi üç ayrı izlekte geliyor:

Belgesel, öncelikle yönetmenin meyhaneye ilişkisini kişisel tarihi üzerinden inceliyor ve arka planda İran Devrimi sonrasında devrimin meyhanelere karşı tutumuna tanıklık ediyor.

İkinci izlekte, İstanbul meyhanelerinin serüveni, meyhanenin toplumsal işlevi ve modern zamanların meyhane kültürüne olan etkisi beyaz perdeye yansıyor.

Üçüncü izlekteyse, meyhanenin arkasındaki referanslar, **Tasavvuf felsefesinden edebiyata ve tarihe**, ortaya seriliyor.

Meyhane: Dedemin Can Evi, aynı zamanda meyhanelerin bugünkü modernleşme serüvenine ve İstanbul'da meyhane kültürünün yok oluşuna da değiniyor ve **Aydın Boysan, Ahmad Fekri, Erkan Oğur, Musa Ağacık, Metin Solmaz** ve **Vefa Zat** gibi Türkiye'nin meyhane kültürüne, rakı adabına, içki masasına ve düşünsel arka planına hâkim ustaların yanı sıra İstanbul'un yaşayan meyhanelerini de bir araya getiriyor...

BELGESEL KATILIMCILARI

Hayyam'ın Varisleri...

Meyhane, Dedemin Can Evi, Türkiye'de meyhane kültürünü yaşatan, meyhanenin meşkiyle pişmiş üstatların görüşlerine, öykülerine ve deneyimlerine yer veriyor.

Her biri kendi mesleklerindeki başarılarının yanı sıra Türkiye'de meyhane ve rakı kültürü hakkında yazdıkları, konuştukları, yorumladıklarıyla tanınan isimlerden bazıları:

AYDIN BOYSAN,

Türkiye'nin tanıdığı rakı üstadı Aydın Boysan, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde Mimarlık öğrenimi gördü. Boysan, 55 yıllık mimarlık kariyerinde 1.500.000 metrekare bina tasarlamış ve Türkiye'de ve uluslararası alanda sayısız ödüle layık görülmüştür. Mimarlar Odası'nın ilk genel sekreteri olmanın yanı sıra üç yıl Hürriyet ve on yıl Akşam gazetelerinde köşe yazıları yazdı. Seyahat güncesi, mizah, kurmaca ve anı türünde 20'den fazla kitabı bulunan Boysan, TV programlarına, konferans ve sunumlara konuk olmaktadır.

BELGESEL KATILIMCILARI

ERKAN OĞUR,

1976'da perdesiz gitarı icat eden Erkan Oğur, kopuz ve bağlama gibi sazların da ustası olarak bilinmekte, Türkiye'de ve dünyada Türk folk müziği, antik müzik etkilerini harmanlayan kompozisyonlarıyla

VEFA ZAT,

Türkiye'de barmenlerin babası kabul edilen Vefa Zat, İstanbul Hilton oteline henüz 15 yaşındayken "barboy" olarak girdi ve "bar süpervizörü" olarak emekli oldu. Şah Rıza Pehlevi'den Kraliçe Elizabeth'e ve Charles de Gaulle'e pek çok tarihi kişiliğe servis yaptı. "Huzur", "Golden Martini", "Banana Sour", "Apple Punch" ve "Eggnog" gibi özgün kokteyllerin de yaratıcısıdır.

BELGESEL KATILIMCILARI

AMİR FEKRİ,

İranlı sosyolog, aktivist, düşünür ve yazar Amir Ahmad Fekri Ali Şerati ekolünden bir filozof ve ODTÜ 1981 mezunlarındandır. Kariyeri boyunca pek çok eser vermiş olan Fekri, İran Devrimi, siyaseti, düşüncesi ve edebiyatı üzerine uzmandır. Siirt Üniversitesi'nde ders

SUZAN KARDEŞ,

1960 yılında Kosova'da doğan Suzan Kardeş, usta makyaj sanatçılığı ve şarkıcılığıyla tanınmaktadır. Sezen Aksu, Goran Bregoviç ve Türkan Şoray gibi isimlerin sahne makyajlarına imza atmış olmanın yanı sıra, 1992 yılında "Bekriya" meyhanesini açmıştır. Suzan Kardeş, 12 yıl açık kalan kendi meyhanesinin sahnesinde Balkan şarkıları söyledi ve söylediği şarkıları topladığı aynı isimli (Bekriya) bir albümde bir araya getirdi.

BELGESEL KATILIMCILARI

METİN SOLMAZ,

1969 doğumlu Metin Solmaz, ODTÜ’de Matematik, Fizik ve Hindoloji öğrenimi gördü. 1990 yılından itibaren aralarında Birikim, Cumhuriyet Dergi, Cumhuriyet Kitap, Express, Milliyet Sanat, Müzik ve Radikal 2’nin bulunduğu farklı dergiler ve gazetelerde yazdı. Pop ve Rock üzerine Pan Yayıncılık’tan çıkan üç kitabı bulunmaktadır.

GÜZİN DEĞİŞMEZ,

1962 yılında Bursa’da doğan Güzin Değişmez, musiki çalışmalarına Bursa Musiki Cemiyeti’nde Erdinç Çelikkol ile başladı. Bu dönemde TRT Ankara ve İstanbul Radyolarında solo bant kayıtları yaptı. 1984 yılında başladığı Bursa Belediye Konservatuarını birincilikle bitirdi. Profesyonel müzik yaşamına 1989 yılında Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu’nda başlayan Değişmez, yurt içi ve yurt dışı etkinliklerinde solist ve korist olarak görev yaptı. Çalışmalarını halen İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu’nda sürdürmektedir.

100. Meyhanesi

BELGESEL KATILIMCILARI

MUSA AĞACIK,

1959'da Erzincan'da doğan Musa Ağacık, gazetecilik yaşamına 1978'de Aydınlık Gazetesi'nde başladı. 1981 yılında Türk Haberler Ajansı'nda çalışmaya başladı. THA'dan sonra sırasıyla Güneş, Yeni Asır ve Milliyet gazetelerinde çalıştı. Siyaset muhabirliğinde kendi ekolünü yaratan Musa Ağacık, Su TV'de görev yapmaktadır.

VE

MEYHANESEVERLER (VE SEVMEYENLER!)...

MEHDİ SHABANİ

1975'te Tahran'da doğan Mehdi Shabani, yönetmenlik ve yazarlığın yanı sıra taksi şoförlüğü, kitapçılık, aşçılık ve şirket yöneticiliğine kadar pek çok iş kolunda çalıştı. Yönetmenliğini yaptığı uzun metraj belgesel filmi **Şeş Beş: Nasıl Endişelenmeyi Bırakıp Tavla Oynamayı Öğrendim** (Türkiye, 2013) Ekim 2014'te **Voice of America**'da; 2010'da yönettiği **Bir Hamam ki Hamam Kalmak İstiyor** (İran, 2009-2010) **BBC**'de yayınlandı. Yönetmen koltuğunda oturduğu filmler arasında **Göç: Bitmemiş Bir Hayat** (İran-Türkiye 2011, 2013) ve kısa film **Her Şeye Rağmen Hayat Güzelmiş** (2008, İran) yer almaktadır.

Mehdi Shabani'nin şiir kitabı "Haber Kara, Kara Kargadan da Kara" 2004 yılında yayınlanmış, Shabani, Farsça yayın yapan pek çok radyo kanalı için programlar hazırlamış ve İran'da yayınlanan ya da Farsça çıkan pek çok gazeteye sanat, tarih ve siyaset konulu makaleler yazmıştır.

www.mehdishabani.com

YAPIM BİLGİSİ

EKİP:

Yönetmen ..... Mehdi Shabani
Görüntü Yönetmeni..... Saeed Nasiri
Kurgu..... Okan Ekdi/Mehdi Shabani
Senaryo..... Mahsa Mohebalı/Mehdi Shabani
Müzik..... Barış Güvenenler
Ses..... Erkan Atbaş/Arda Erdir
Yapım Amiri..... Efsane Dochi
Yönetmen Asistanı..... Zelal Seven
Grafik..... Siamak Hamidiyan
Set Fotoğrafları..... Musa Ağacık
Post Prodüksiyon..... Lorca İstanbul

Yapımcı..... Mehdi Shabani

Meyhanede Hüz
Sohbet
Rakı İçme Adab
Rakı Dostları
Mey
Ask

YAPIM BİLGİSİ

EKİP:

Yönetmen ..... Mehdi Shabani
Görüntü Yönetmeni..... Saeed Nasiri
Kurgu..... Okan Ekdi/Mehdi Shabani
Senaryo..... Mahsa Mohebalı/Mehdi Shabani
Müzik..... Barış Güvenenler
Ses..... Erkan Atbaş/Arda Erdir
Yapım Amiri..... Efsane Dochi
Yönetmen Asistanı..... Zelal Seven
Grafik..... Siamak Hamidiyan
Set Fotoğrafları..... Musa Ağacık
Post Prodüksiyon..... Lorca İstanbul

Yapımcı..... Mehdi Shabani

Meyhanede Hüz
Sohbet
Rakı İçme Adab
Rakı Dostları
Mey
Ask

İranlı yönetmenin belgeseline Maltepe Belediyesi kucak açtı

İranlı belgesel, film yapımcısı ve yazar Mehdi Shabani tarafından çekilen “Meyhane, Dedemin Canevi” adlı belgesel Prof. Dr. Türkan Saylan Kültür Merkezi'nde (TSKM) izleyicilerle buluştu. Büyük ilgi gören belgesel film için bir gala töreni de düzenlendi.

Filmin galasına başta Maltepe Belediye Başkanı Ali Kılıç ve belgeselin yapımcısı Mehdi Shabani başta olmak üzere ünlü mimar Aydın Boşan, gazeteci-yazar Musa Ağacık ve çok sayıda davetli katıldı. Belgesel filmin gösterimi öncesi düzenlenen galada, Başkan Ali Kılıç tarafından, filmin yönetmeni Mehdi Shabani'ye çiçek takdim edildi. Kılıç, belediye olarak sanata ve sanatçılara kucak açtıklarını, Maltepe'nin bir sanat kenti haline getirileceğini söyledi.

Yönetmenliğini Mehdi Shabani'nin yaptığı, senaryosunu Mahsa Mohebalı'nın yazdığı, müziklerini Barış Güvenenler'in bestelediği film, üç ana çizgide ilerleyen öykülerden oluşuyor. Birinci çizgi, kurgusal bir perspektifle yönetmenin meyhaneye ilişkin kişisel tarihi üzerinden incelerken, arka planda İran Devrimi'nin meyhanelere yaklaşımını gösteriyor. İkinci çizgi, yönetmenin İstanbul meyhanelerindeki serüveni içinde bu mekanların ülkemizdeki işlevini ve toplumsal gidşatın bu mekanlara etkilerini araştırıyor. Üçüncü çizgi meyhaneleri tasavvuf felsefesi, edebiyat ve tarihsel açıdan inceliyor. Belgeseldeki temel ilerleyiş bu üç çizginin birbiriyle çatışma-uzlaşma nedenleri ve sonuçları üzerinde yoğunlaşıyor. (20.12.2014)

İranlı işi meyhane belgeseli

“Bizdeki meyhaneleri nasıl buluyorsun?” diye sordum. “Bulamıyorum” dedi. Türkiye’de pek az meyhane kaldığını, bugün meyhane olarak anılan yerlerin pek çoğunun içkili lokanta olduğunu düşünüyor Mehdi.

Bir telefon aldım geçenlerde. Mehdi Shabani isimli bir İranlı yönetmen arıyordu. Overteam Yayınları katkısıyla bir uzun metrajlı meyhane belgeseli çekiyormuş. Yazılarını da takip halindeymiş. Konuşmak istedi. Buluştuk konuştuk. Tipik bir İran entelektüeli. Nazik, akıllı, bilgili, görgülü bir genç. Elimden geldiği kadar yardım ettim. Harika iş çıkaracaklarına da eminim. Ama Mehdi’nin umduğunun aksine soruları daha çok ben sordum.

İran’a 1990’larda iki kere gittim. O zaman çok daha küçük olan bizim orta sınıf birbirine ve Atatürk resimlerine bakıp İran’ı aşağılardı. Adının Yorgo olmamasına şükür edenlerin ikinci büyük övünç kaynakları Türkiye’nin -ne demekse İran olmamasıydı.

Ülkeler hakkında klişeler vardır. Ama ABD’liler salak, Araplar pis, Türkler, İtalyanlar mafyöz olmak, Almanlar da her kırınızda durmak zorunda değildir tabii ki. Ama İran hakkındaki itikatlar kadar uçmuş az bulunur. Sadece kadın konusunda benim gördüklerim, sanılanın aksine: Şehirler arası otobüslerde, sıkışık tepiş dolmuşlarda “bayan yanı” yoktu. Evlerde bütçeler genel olarak kadınların elindeydi ve benim girip çıktığım üniversitelerde bariz bir kadın egemenliği vardı. Hepsinden önemlisi sokakta, parklarda burasıyla kıyaslanamayacak bir açıklıkla “kızlı erkekli” kolayca tanışıp flört edebiliyorlardı.

Ve o kibarlık... Tebriz’de etsiz yemek ararken bir tepsi gördük. Mis gibi sebze yemekleri var üzerinde. Aynısından istiyoruz deyip oturduk. Afiyetle yedik. Hesabı sorduk. “Kalsın” dedi. Hep diyorlar. Hakikaten. Taksiye biniyorsunuz, inerken “Kalsın” diyorlar. İsrar etmek gerekiyor. Öyle bir durum zannettik, ısrar ettik. Adam müthiş bir nezakete firçalandı: “Bu yemek benim-

di, eşim yapmıştı, size verdim. Nasıl para alabilirim, afiyet olsun.” Meğer lokantada değil bakkaldaymışız. Mağup olup titrek teşekkürlerimizi sunup çıkmıştık.

Ne hazin bir rastlantıdır ki eli metre ötedeki Türkiye Büyükelçiliği’nde işimiz vardı. Kapıyı çaldık. Diyafondan bağrı bir maganda ses: “Ne var?”. “Açar mısınız lütfen?”. “Buradan söyle, ne var?”. “Kardeşim yolun ortasında bağra bağra söyleyemem derdimi lütfen açar mısınız?”. “Buradan söyleyeceksen söyle” diye tersleyince uydurdum: “Ben Hürriyet

gazetesinden Feridun Nadir. Sadece 3’e kadar sayacağım.” Zzzt... Basıldı otomata.

Gazeteci korkusuyla gelen nezaket. Yukarıda konsolos dahil sıraya dizilmiş özür diliyorlardı. Utanç verici bir görüntü. (Sonraki sohbet de daha komik. Dünyanın her yerindeki hariciyecilerden dinlediğim saçmalığı anlattılar. Ah, ah. Herkes şehirdeki düşmandı ve kötüydü.)

Tahran Modern Sanat Müzesi’nde gezdiğim muhteşem grafik sergisi İran görsel sanatlarına ilgi duymamı sağlamıştı. Görsel sanatlar genel olarak harikulade İran’da. Ama malumunuz sineması bir başkadır. Mehdi de İran belgesel sinemasının genç temsilcilerinden. Ben iki filmi seyrettim, Tavla ve Hamam. Her ikisi de uluslararası başarı kazanmış, BBC’de filan gösterilmiş, ödülleri toplamış bu belgesellerde Mehdi kendi tabiriyle “unutulma riski altındaki kültürel şeyler’in” peşinde. Meyhanenin peşine de bu yüzden düşmüş.

“İran’da meyhaneler nasılmış vaktinde?”

RAKI BEYAZI

FERİDUN NADİR
feridun.nadir@gmail.com

diye sordum. Tabii 1975’li Shabani’nin bunu bilmesine olanak yok. Babasından, amcasından, filmlerden gördüğü, okuduğu, bildiği kadarıyla anlattı. Bizdekilere benzermiş durum. Ayaküstü/tektekçi meyhaneleri varmış basit mezelerle arak içilen. Bir de gazinolar varmış müzik dinlenen. Genellikle Ermenilerin elindeymiş meyhanecilik işi de.

Humeyni sonrasında ise evlere çekilmiş bu olay. Shabani bugünkü ev meyhanelerini anlata

anlata bitiremiyor. Evde geleneksel olarak yer sofrası açıp oraya diziyorlarmış mezeleri. “Tam bir çilingir” diyor Mehdi bu sofralar için. Orada arak içerken sakilik hâlâ önemliymiş. Bir kişi sakilik edermiş ve kadehi ilk o kaldırmış. Bizdeki gibi saygı kaynaklı aşağıdan tokuşturma gibi mütevazılık göstergesi ritüelleri de varmış. Ve “şerefe” olayı da çeşit çeşitmiş. En yaygın olanında bir taraf “selameti” deyip kadehini kaldırırken öbür taraf da “nuş” diye cevap verirmiş. “Orada olmayanlar için” kadeh kaldırmak da İran’da yaygın bir gelenekmiş.

Ben Tahran’da çok güzel ev partilerine gittim, ama Shabani’nin anlattığı gibi bir çilingir ortamına ne yazık ki denk gelmedim. Bir dahaki sefere artık.

Bugün de Tahran’da Ermenilerin bölgesinde Müslümanlara kapalı birkaç meyhane olduğunu da ekleyelim.

“Bizdeki meyhaneleri nasıl buluyorsun?” diye sordum. “Bulamıyorum” dedi. Türkiye’de pek az meyhane kaldığını, bu-

gün meyhane olarak anılan yerler çoğunun içkili lokanta olduğunu düşündü Mehdi. “Düşünsene Beyoğlu’nda bir hane çok az” diyor.

“Ama bazı yerler var, de Tahran’da hissediyorum kendimi” de bazı yerleri soruyorum: “Safa mesele Hisar Meyhanesi” diye cevap veriyor.

Fasılın genel olarak muhabbeti günü, bu yüzden meyhaneye çok yadırganı düşünüyor. “Ben derdimde bulmak için giderim meyhaneye, lakin insanla konuşmayı, onu seyretr verim, fasıl varsa bu mümkün olmaz çok müzik dinlersin” diyor.

Peki, nereden aklına gelmişti Mehdi gelip de İstanbul’da meyhane belgesel çekmek? Mehdi, İran kaynaklı belgesel hep bir siyaset beklentisi olmasında yetki. Rejim, kadın sorunu gibi şeyler kilmesine bir itiraz yok elbette. An modern yaşamak uğruna geleneksel atılmasının da yeterince önemli bir olduğunu düşünüyor. Festivallerin merakından dolayı kimsenin bu bas nenden derin konuyla ilgilenmediğini de yetki. “Halk kültürü çok önemlidir” “Hamam ve Tavla da halk kültürü” lydi. Unutulma riski olan şeylerle i Bu da öyle.”

“Meyhane asla sadece meyhane değildir” diyen Mehdi Shabani’nin kimlerine de konuk oldum. Başta yönetmeni Saeed Nasiri olmak üzere ekibin ciddiyetinden, profesyonelliğinden samimiyetinden çok etkilendim. S da etkileyici olacağına eminim.

Ne diyelim, Mehdi haklı. Haklı: “meyhane asla sadece meyhane değildir.”

Şerefe!

Meyhaneleri arayan film

Beyaz Geceler: Beyaz Meyhane, İranlı Yönetmen Mehdi Shabani'nin Meyhane konulu ilk uzun metrajlı belgeseli. Film meyhaneleri farklı bir bakışla arıyor.

İSTANBUL - Beyaz Geceler: Beyaz Meyhane, İranlı Yönetmen Mehdi Shabani'nin Meyhane konulu ilk uzun metrajlı belgeseli. Filmin ana fikri, geleneksel bir mekan olan meyhanenin kendine özgü kültür ve gelenekleriyle Türkiye, bazen de İran'daki sosyokültürel yansımalarını vurgulamaktır. Bu mekan, İran İslam Devriminden sonra ilk İslamileşme adımlarından biri olan içki yasağından dolayı yok oldu. Türkiye'de baş gösteren toplumsal değişimler ve modernizme olan hızlı yönelimden dolayı meyhane kültürü kaybolmak üzeredir.

MEYHANE KÜLTÜRÜ İRDELENİYOR

Bu film meyhaneleri arıyor. Bu mekanı bazen edebiyatta, bazen halk kültüründe, bazen de farklı kimlikler altında ama aynı amaçla var olan yerlerde bulabiliriz. Filmin amaçları arasında şu soruya yanıt bulmak da var: "Sosyoekonomik davranış değişimi mi, yoksa kültürel değişim mi bu meyhanenin belleklerden silinmesine sebep oluyor?"

Filmde meyhane kültürü araştırılarak, bu kültürün tarihi, dini ve kültürel bağlantıları irdeleniyor. Meyhane adı verilen mekanlar ile Türkiye, özellikle İstanbul'daki genel yaşam arasındaki kültürlerarası anahtarları bulmak, hem irdeleyici/araştırmacı hem de nostaljik toplumsal bakış açısıyla bu mekanları izleyip, bugünkü şehrin gürültüsünde halvet ve yalnızlığı bulmak amaçlanıyor.

GEÇMİŞ ÜZERİNDEN GELECEĞİ ARAMAK

Meyhanelerdeki en önemli başrollerden olan "Mey", bu mekanların geleneksel ve kaçınılmaz içeceği. Türkiye ve civar ülkelerde özellikle "Rakı" olarak tanımlanır. Böylece belgeselin ana teması rakı ve rakı kültürü üzerine kuruluyor. Filmde geçmiş üzerinden bir gelecek aranıyor ve bugünden başlayarak tarihe göz atılıyor. Belgeselde Aydın Boysan, Erkan Oğur, Musa Ağacık, Vefa Zat, Güzin Değişmez, Erdir Zat, Metin Solmaz ve ... de bu kültüre dair bakış açılarını yansıtacak.

Belgeselde anlatılan İstanbul, yağmurlu havalarda ara sokaklarında yürüdüğümüz İstanbul'dur. Her daim kozmopolit olan İstanbul, sayısız kültürel çatışmalar ve birliktelikleri kendi içinde bütünleştirip, yüreğinde yer veriyor. Bölgenin yaşayan tarihi olan bu şehrin köşe bucaklarında son nefeslerini veren meyhaneler İstanbul'un anlatıcı dili oluyor.

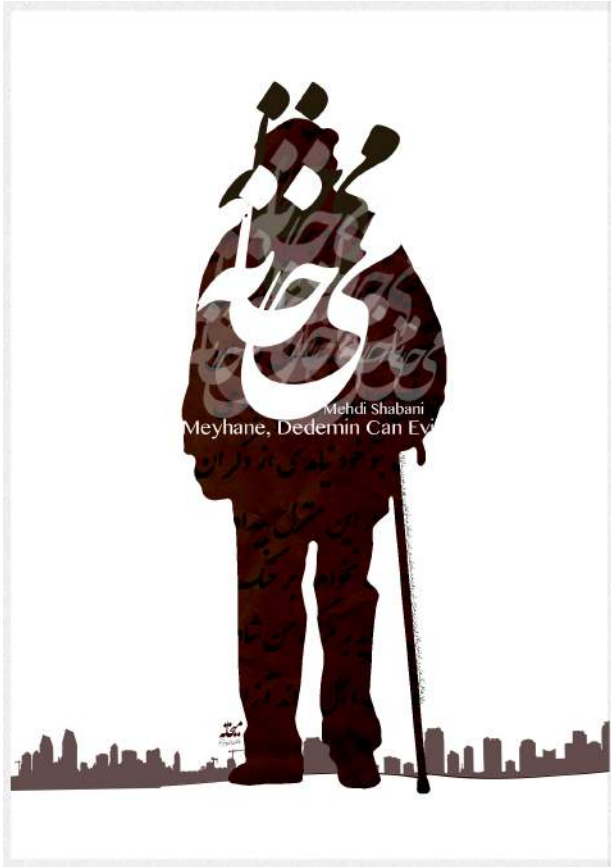
MEHDİ SHABANİ KİMDİR?

Yazar, yönetmen ve belgesel yapımcısı Mehdi Shabani 1975'de İran'da doğdu. 38 yaşındaki yönetmen Shabani'nin yaptığı uzun metrajlı belgeselle BBC'de yayınlanarak ses getirdi. Shabani'nin çalışmaları klasik belgeselcilik anlayışına pek uymuyor çünkü modernitenin sistem dışına ittiği unutulmuş mekanlar, kültürler ve hatta oyunlarla ilgileniyor. Ancak amacı nostalji yapmak değil, bölge insanlarına dair derin sorulara cevap bulmak. Son belgeseli "Beyaz Geceler: Beyaz Meyhane" olan Mehdi Shabani'nin "Hamam" ve "ŞeşBeş" isimli iki belgeseli daha bulunuyor.

www.gazeteport.com

Mey Hane added 5 new photos — with **Ahmet Karadayı** and **Erdir Zat** at **Türkan saylan kültür merkezi**.

İranlı yönetmen Mehdi Sahabani, İran devrimi sonrasında ülkesinde yok olan, dedesinin can evini, insanlığın en kadim kültür geleneklerinden birini, meyhane kültürünü Türkiye'de, İstanbul'da arıyor. Bugün ilk gösterimi yapılan "Meyhane, Dedemin Can Evi" belgeselinde kimler yoktu ki? Ömer Hayyam'dan Neyzen Tevfik'e, Mevlana'dan Hacı Bektaş'a, Fatih'ten 4.Murat'a, Pir Sultan'dan Cemal Süreya'ya, Evliya Çelebi'den Bekri Mustafa'ya kadar tarihin bidik-bilmedik tüm meyhane müdavimleriyle birlikte "cancana" kadeh tokuşturduk... Vefa Zat ve Aydın Boysan üstatların, Erdir Zat, Musa Ağacık, Suzan Kardeş, Erkan Oğur, Amir Fekri, Metin Solmaz, Mehmet Said Aydın, Güzin Değişmez, Mey Hane ve İstanbul'un en güzel meyhanelerinin de katkılarıyla muhteşem bir yapıt çıkmış ortaya... Gösterimin sonunda Shabani hepimize bir görev verdi: "insanlığın en güzel değerlerinden birini biz İran'da koruyamadık, bir kültür orada yok oldu, bu bölgenin en güzel en insani emaneti bu topraklarda yaşamalı..."

In Conversation with Filmmaker Mehdi Shabani (Part 1)

Dayla Rogers

December 11, 2014

Film, Interviews

Are all places in the world becoming the same? In fifty years, will people only go to shopping malls, not bazaars? Will there only be bars and no meyhanes? The film trilogy of Iranian director **Mehdi Shabani** explores the Near Eastern cultural traditions of hamams, backgammon and meyhanes, looking at their place in the lives of the people who live in this region and why he believes they are in decline.

Mehdi Shabani

You made the first film in your trilogy, *The Bathhouse That Wanted to Keep on Being a Bathhouse* in 2009-2010 in Tehran. What inspired you to make this film?

I decided to make a documentary about hamams because these kinds of places and their culture are going to disappear. When I say going to disappear, I should say they have already disappeared from our culture. In some countries like Iran and Turkey, we are between two different kinds of cultures: modernism and tradition. Tradition gives you some idea about how to live, how to act and how to have relationships with other people. On the other hand, people want to have a more individualistic culture, which comes from modernism.

In some countries, like Iran, people actually try to throw out all of the traditions and make something new. I think we should document these traditions so that we know what they were.

For hamams, the goal of my project was to look back at them without any nostalgia. This is very important for me because I don't want to say that the old times were really good or that people were kinder back then. People usually don't want to face the past and if they do, they try to say that it was really bad or really good. This isn't always the case but that's another issue. So, I didn't want to look at hamams in a nostalgic way. I tried to say, "OK, life was a certain way and now we are in a different situation. Let's try to look at that tradition from today's point of view."

Was it difficult not to be nostalgic?

When making a movie it's difficult because the nostalgic way is completely clear; we have a picture that's black or white, and that's it. You just need to manipulate people's emotions by showing them some symbols of old times. But without that approach, it's very difficult for the film to make sense for them. You have to show them and make contrasts for them.

[Donate](#)

[Sign up for Yabangee New](#)

* = required field

Our new site for students living in

[+ Add new classified](#)
[Latest Classifieds](#)

My Used Lexus Lx570 Sport 2013 For Sale,

B2180 - 2 storey property in a pop Bulgaria

Reduced! House with interesting A B4029

Private Piano Lesson

Remote control cameras

i want to sell my 2013 Toyota Land 4x4 4dr SUV

Psychiatric and/or Psychological Psychotherapy in English /Taksim

A Spacious Two Storey House - €2 Two Storey House with Spacious €5,750 - B3941

Two Storey House - 10 kms from Bulgaria - close to Turkey - €17,60

A still from *The Bathhouse That Wanted to Keep on Being a Bathhouse* (2010)

When you were making the hamam movie, how did you avoid making a nostalgic representation?

I tried to bring together all the points of view from people on the street. I went outside and just asked people some questions. I tried to include lower class people, upper class people, modern people, traditional people, women, men, young people and so on. I tried to get everything from them and afterwards put it together to show the contrasting views of the hamam. Actually, my idea was that the hamam is just a representation of this kind of society—a society caught between modernism and tradition. So, I tried to fit every aspect of this situation into the hamam concept.

You said that traditions in general teach people how to build relationships. How do you think a hamam does that?

Think about this: In the past, a hamam was a kind of social media for people in this region. People from one neighborhood went to the hamam together and talked about some issues from their week. It's a very weird situation because it's a bunch of completely naked people. But in this place, kids could be socialized with adults. At the same time, people shared things together in the hamam. They talked to each other. They shared news from the neighborhood.

In the Middle East or in traditional cultures, we have three places to share news and make decisions: the bazaar, the hamam and the *kahvehane*. There have been big, historical events that started from the bazaar, for instance. In Iran, the Iranian Constitutional Revolution or *Mashrutiyat* movement started completely from the bazaar. About 110 years ago, there was an economic agreement between Iran and Great Britain. The movement started in the bazaar and spread throughout the country. There was a revolution of sorts.

But when you get rid of the places where decisions are made, you don't have anything to replace it. Nowadays we function as single cells and not as a collective society. People don't use the hamam as they used to.

How did people in Iran respond to your film?

During the making of the movie, people asked, "Why a hamam? We have a lot of other important issues that you should work on. Not something like a hamam. Hamams have almost disappeared and we don't need them. Why do you want to spend that much energy on a thing which is not important?" This was the typical reaction.

But after the first screening, I got really good responses from audiences. Some people said they found something to talk about with the older generation. I got a lot of comments after the showing on the BBC. People said after this documentary they sat with their grandfather or grandmother and talked about their memories of the hamam.

A still from *The Bathhouse That Wanted to Keep on Being a Bathhouse* (2010)

You've mentioned that the world of cinema favors portrayals of the Middle East as a place of conflict. Do you think the initial reaction of people in Iran is related to this?

We don't have a big market of documentaries in this region. The market is western film festivals. Western festivals usually want to show the

A renovated bungalow with a mag near Sliven, Bulgaria - €25,750
 A lovely affordable two storey hou but close to Turkey - ONLY €4,690
 Fantastic two storey renovated ho Yambol €36,050 - B4891
 Buy or rent property in South East close to Turkey/Greece
 Selling Original Samsung S5,iPhor

Middle East as “the other” and portray it as a place of war, gender conflict and so on. So, we get used to seeing ourselves from their point of view. Filmmakers usually tailor their projects to outside expectations because they know if they want to be successful—if they want to get awards from festivals—they should make movies about politics or human rights. This is because in the West they try to say that when we talk about the Middle East, we’re talking about an area without human rights. So, they think, “We should focus on this and help them get human rights.” Because of this, cultural things like hamams and backgammon are not well represented in the media.

And how would you like to see the Middle East portrayed in cinema?

Which Middle East you are we talking about? We don’t have a Middle East in my opinion. I use the word “Middle East”, as well, but it’s the “Middle” of where? “East” of where? It’s a European concept. When we say “Middle East” in the Middle East, we try to describe ourselves from someone else’s point of view.

As a person who lives in this region, I would like to find myself and my neighbors in this portrait. It’s like a big puzzle. You see some parts of this puzzle like conflict and human rights issues in documentaries, in movies and in history. These things are completely true but they don’t make up the whole picture. I would prefer to see other parts in order to have a bigger, more realistic picture of this area or this culture or whatever we want to call it.

You can read Part 2 of this interview [here](#).

Dayla Rogers is a contributor to *Yabangee*

Add a comment...

Also post on Facebook

Posting as Mehdi Shabani ([Change](#))

Terri Rogers · Istanbul, Turkey

Very informative and interesting. I like the questions in both parts 1 and 2!! Great job!

[Reply](#) · [Like](#) · [Follow Post](#) · December 13 at 12:01am

Facebook social plugin

In Conversation with Filmmaker Mehdi Shabani (Part 2)

Dayla Rogers

December 12, 2014

Film, Interviews

Anyone who has visited a kahvehane in Turkey has heard the sound of plastic dice dance across a wooden backgammon board. Though the game may seem simple—you move wooden chips across the board—people from Afghanistan to Eastern Europe are fascinated by it and play endlessly. The game is infamous for requiring the perfect balance of luck, in the form of a providential roll of the dice, and strategy, the player's skill and willingness to take risks.

In the second part of the interview, Mehdi Shabani discusses the second film in his trilogy, 'Şeş Beş,' a documentary about backgammon and his latest film, 'Meyhane: A Home for My Grandfather' (Meyhane, Dedemin Can Evi).

Mehdi Shabani

What attracted you to backgammon as a topic for a documentary?

I'm a player. I really like to play games. Every kind of game. But backgammon is important for me because this game was created in this region and you can see it everywhere—Iran, Turkey, Egypt, Armenia, Georgia and so on. So, I became interested in why we play this game in this region. Is there any connection between our philosophy of life and this game? I wanted to investigate this question. Also, I play backgammon a lot; it's one of my favorite games.

Generally, why do you love games so much? Why do you think games are important?

In my opinion, we are living only when we are playing. I don't just mean playing games; our lives are a game, too. We are always in a game. We put ourselves out there and we take risks. You test yourself in a game. In Farsi, we say, "If you play a game, you have a chance to lose. But if you don't play a game, you lose the game, actually." You've already lost. So, in my opinion, not playing is a conservative way to live.

In my mind, protesting is a game, as well. We try to change things but being political is dangerous in this region. You go to a demonstration and you don't know what is going to happen to you. So, you are actually playing a game. I think playing games is important for everyone because you can put yourself in a situation that is not part of your everyday life.

You can see the character of people when they are playing a game. This is because they are freer to do anything they want, say anything they want. So, you can sometimes just throw off whatever people use to cover up their real character.

[Donate](#)

[Sign up for Yabangee New](#)

* = required field

Our new site for students living in

[+ Add new classified](#)

Latest Classifieds

[My Used Lexus Lx570 Sport 2013 For Sale,](#)

[B2180 - 2 storey property in a pop Bulgaria](#)

[Reduced! House with interesting € B4029](#)

[Private Piano Lesson](#)

[Remote control cameras](#)

[i want to sell my 2013 Toyota Land Cruiser 4x4 4dr SUV](#)

[Psychiatric and/or Psychological Psychotherapy in English /Taksim](#)

[A Spacious Two Storey House - €2](#)

[Two Storey House with Spacious €5,750 - B3941](#)

[Two Storey House - 10 kms from Bulgaria - close to Turkey - €17,6](#)

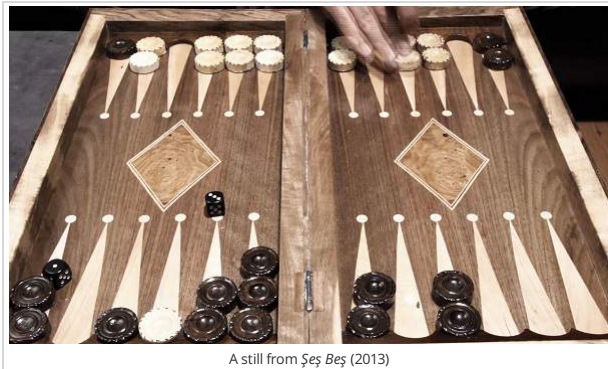
A still from Şeş Beş (2013)

To me, it seemed that some people in Şeş Beş were fatalistic, believing in the dice but at the same time not wanting to admit it.

This is the way I make my documentaries. I have someone describe an idea and they believe it completely. But after that, I cut to a scene showing them saying that it's probably not completely true. I try to make a journey throughout the documentary and travel with the audience.

I suppose it's open to interpretation. I thought the guy believes but didn't want to admit it, although I guess you could also say that he wants to believe but finds it difficult. Where do you stand? Do you believe in the dice or do you believe in your strategy?

I believe that "chance" or "luck" is about the *past*. I can say *I got* lucky. But I can't say *I am* lucky. We cannot find any "lucky" person anywhere around the world. I can say that I got a good chance but after that, I have to move with it. I have to create a strategy based on that lucky roll of the dice. I could calculate the probability of rolling a one and three if I needed it. I have to think about that and formulate my strategy. But, of course, the dice could come and destroy my whole strategy. So, in my opinion, you always have to be flexible in life, being prepared for the worst. You cannot say "I am lucky" or "unlucky" because who knows the future? Luck is about the past.

A still from Şeş Beş (2013)

Turning to your latest film, you try to exhibit the culture of meyhanes and explain how it is in decline. Some people might be skeptical that meyhanes are disappearing given their high visibility—people are filling up the restaurants and even dining on the sidewalks.

If we think of meyhanes as places to drink and eat, they are just restaurants. I tried to describe what meyhanes are in literature. A meyhane is not just a place to drink. If you go back to Iranian or Turkish literature, meyhanes were a place to read poetry. Some people say it is not actually a place for drinking. It is a symbol of something else.

We can see that they are under attack from conservatism and from modernism. People want to go to bars and pubs. Like with hamams, you can see them everywhere but they are just for tourists. They are not a part of people's everyday lives anymore. I think meyhanes are also not a part of life anymore. They're just somewhere to go and eat; they're just fancy restaurants. In fact, they're so fancy and expensive that the kind of culture that we try to find in this documentary is no longer very visible. A meyhane is not just a place; it's a culture. So, probably we will see meyhanes as places but without the culture.

Could you describe that culture?

It's about being together. Again, collectivism. In meyhanes you open the door, go inside and find someone to talk to. Be part of a group.

You can see this in the layout of the meyhane—it should be like a circle. People should be able to talk from one table to another table. There has to be connection because it's about sharing. But in the new way it's about individualism. You go there and it's "my table", it's "my privacy", it's "my space." But in the traditional culture, the tables could talk to each other.

I tried to reflect this in the structure of the documentary; I tried to make my documentary like the meyhanes, getting words from one table and bringing them to another table in a different meyhane. I tried to make this documentary a place where people talk from different points

A renovated bungalow with a mag near Sliven, Bulgaria - €25,750

A lovely affordable two storey hot but close to Turkey - ONLY €4,690

Fantastic two storey renovated hc Yambol €36,050 - B4891

Buy or rent property in South East close to Turkey/Greece

Selling Original Samsung S5,iPhor

of view. As your friends have said, meyhanes are visible but they don't necessarily have the same culture. Is it good or bad? As a director of this documentary, I don't want to judge. It's up to the viewers.

Shooting *Meyhane: A House for My Grandfather* (2014)

What kind of factors do you think are responsible for these kinds of cultural shifts? Political factors? Economic factors? Social factors?

I think we can look at the situation from all of these angles. We lost meyhanes in Iran because of politics. We can see some new rules against drinking in Turkey. It's about politics.

It's about economics, too, because when alcohol is expensive or raki is expensive, the type of people who go to meyhanes are different. Meyhanes used to be places for lower class and middle class people, not for the upper class. But now they're for the middle class and the upper class. You cannot see lower class people in the meyhanes anymore.

At the same time, think about generational differences. People are trying to be more individualistic. A meyhane is not a good place for an individual. A meyhane is not a place for a person to go and be alone or pick up a girl or pick up a guy because it's completely forbidden in meyhane culture.

There's no space to pull someone away from the group.

Yes. So, that's cultural.

Also, think about this: In advanced capitalism, everything should be chain stores—McDonalds, bars and so on. But meyhanes are the kinds of places that are run by one or two people. We can see these kinds of small places struggling to exist in the face of Istanbul's *betonlaşması* or "becoming an asphalt jungle," as they say. These kinds of places are struggling against this trend of making everything the same.

Shooting *Meyhane: A House for My Grandfather* (2014)

On the Facebook page for the film you wrote, "Cheers to the gardener who loves his winter more than his spring..." Could you explain this quote?

In Iranian drinking culture, we have a lot of things to say when making a toast. They usually remind us of someone who is not there. Meyhane culture or drinking culture in this region is usually very sad. It's not about being happy and getting more energy to dance or something. It's usually about drinking and thinking. In these cultures, we usually drink to remember something or to forget something. So, this quote shows an appreciation for someone who knows his "garden" or his "life" is going to be over but still tries to preserve something for himself to enjoy.

We usually make a toast to someone we like—someone we love—who is not there. We lost a lot of people during the movement, during the revolution, during the genocides and so on. Drinking and playing music is a bit sad in this region. So, this quote says that even if we live in this

region in the worst times, we should be happy and try to wait for the spring. We live in winter now but we should know that there is a spring. Just wait for it. Work for the spring in your garden.

Meyhanes have disappeared in my country and they're going to disappear from other countries, in my opinion. The documentary describes that situation. We should work to keep some part of our culture that is good, that we enjoy.

If you had to choose one, would you open a hamam, a kahvehane or a meyhane?

A meyhane. As a documentarist I really like to talk with people. My ears are open to listen to something interesting, strange or sometimes stupid, too. I'm really into stories and meyhanes is a really, really good places to listen to stories.

To learn more about Mehdi Shabani and his films, check out his website: <http://www.mehdishabani.com/>

You can read Part 1 of this interview [here](#).

Better yet, you can attend a **free screening** of 'Meyhane: A Home for My Grandfather' at the **Maltepe Belediyesi Türkan Saylan Kültür Merkezi** (located a short walk away from the **Gülsuyu** metro stop on the Asian side) on **Friday 19 December**. The screening will begin at 7:00 pm. Anyone who would like a free invitation should call the Maltepe Belediyesi (0216 589 36 00) and reserve their seat at least one day before the screening. (Please Note: The film will have English subtitles.)

Dayla Rogers is a contributor to Yabangee

Also post on Facebook   Posting as Mehdi Shabani (Change)

Zamira Kristina Skalkottas
I loved this.
[Reply](#) · [Like](#) · [Follow Post](#) · December 13 at 2:55pm

---

Facebook social plugin

EN ÇOK OKUNANLAR

1. Türkiye'deki İslam kültürüyle yetişen bir genç 3 gömlek sonra İŞİD'ci dir
2. Sezai Bayar 52 yıllık gazetecilik serüvenini özetledi: "Zor zenaatçı gazetecilik"
3. 21.yüzyıl yapısal dönüşümü

İran'ın aykırı yönetmeni

savash porgham yazdı...

19-10-2013, Cumartesi

Hamam'da atılan ŞeşBeş'ten Meyhane yoluna İran'ın aykırı yönetmeni Mehdi Shabani, Türkiye'de ilk kez Açık Gazete'den Savash Porgham'a konuştu. Belgeselleri BBC'de en çok izlenenler arasındaki yönetmen gelişmekte olan toplumların unuttuğu kültür, mekan ve oyunları üzerinden sorular soruyor...

İran sinemasının son dönemlerdeki çıkışı sistem zorluklarına rağmen dikkate değer. Sinema Evi'nin kapatılması ve rejimin tüm baskılarına rağmen, çok farklı ve aykırı çalışmaların altına imza atan yeni yönetmenler hala parlıyor. Bunlardan bir de aslında bir bilgisayar mühendisi olan ve pek çok alanda çalışmış Mehdi Shabani. 38 yaşındaki yönetmen Shabani'nin yaptığı uzun metrajlı belgeseller birçok ödülle layık görüldü ve BBC'de yayınlanarak ses getirdi. Shabani'nin çalışmaları klasik belgeselcilik anlayışına pek uymuyor çünkü modernitenin sistem dışına ittiği unutulmuş mekanlar, kültürler ve hatta oyunlarla ilgileniyor. Ancak amacı nostalji yapmak değil, bölge insanlarına dair derin sorulara cevap bulmak. Önümüzde tavlâ, elimizde nargile ve bize eşlik eden ince belliyle birlikte, attık zarı ve başladık sohbet etmeye...

Mehdi Shabani başlıyor soru sormaya: "Hep düşünmüşümdür, İran ve Türkiye'de sinema tarihi bu denli eskiyken, neden kimse bu konuları düşünmemiş ve bir kültür olduklarının farkına varamamış?" Sonrasında cevabı da kendisi veriyor: "Bu bakış açlarına ulaşmamak aslında bizlerin suçu. Çünkü gelişmekte olan ve modernizme yeni geçen bizim gibi toplumlarda, insanlar kendi kültürlerinden kopuklar ve bu tarz gelenekleri çöpe atmak derdindedir. Çünkü bizler yenilik istiyoruz ancak yenilik ile moderniteyi birbirine karıştırıyoruz. Felsefik açıdan da bu iki kavram birbirinden farklıdır. Diyelim ki bazı gelenekleri hayatımızdan çıkarmak istiyoruz. Tamam, ama önce bu geleneklerin ne olduğunu bilmeli ve kültürel bir miras olarak belgeselleştirmeliyiz. Sonra hayatımızdan çıkarmak istersek çıkaralım. Bir kültürü ya da geleneği layıkıyla tanımadan nasıl hayatımızdan çıkarabiliriz ki?" Sonrasında ise Batı bakışlı belgeselciliği ve Doğu'ya etkisini şöyle açıklıyor:

"Bizim gibi ülkelerde belgesel sektörü çok güçlü değil ve ancak festivaller üzerinden kitlelere ulaşıyor. Ayrıca Batının biz Doğululara bu konudaki bakışı biraz farklı ve hep belirli konular üzerinde çalışmamızı bekliyorlar. İslam coğrafyasında kadın hakları, eşcinsellerin hakları, dini oligular vs. gibi... Bu konuların hepsi önemli ve üstünde çalışılmalı ancak sadece bu konular bizim toplumuzun kapsamını belirlemiyor. Çok farklı köşeler ve değinilmesi gereken konular da var. Bizler de Batıların gözüyle kendimize baktığımızdan, kendi potansiyellerimize yeterince ilgili değiliz."

Mehdi Shabani'ye göre, Modern dünya artık hayatın merkezine girip diğer şeyleri hızla kenara itiyor. Özellikle İran ve Türkiye gibi gelişmekte olan toplumlarda modernizm hakim olsa da, henüz her köşeyi doldurabilmiş değil. Geleneklerden modernizme karşı küçük mücadeleler olsa da bunlar yok olmaya yüz tutmuş. Gelenekler hala sürse de, eski anlamlarının içi artık boşalmış durumda.

Mehdi Shabani'nin en dikkat çekici belgesellerinden biri hamamlarla ilgili ve bu çalışma hamamlar konusunda çekilmiş ilk uzun metrajlı belgesel konumunda. Shabani, hamamları aslında birer medya olarak görüyor. Özellikle Türkiye'de, turistik yönleri de düşünüldüğünde, hala hamama gitmek mümkün ancak bugünkü hamamlar artık o eski hamamlar değil. Çünkü geçmişte hamamlar sadece temizlenmek için kullanılan yerler değildi ve bir medya görevini de üstleniyordu. Hamamlar eskiden bilgi alışverişi yapılan ve insanların sosyalleştiği yerlerdi. Örneğin; eskiden genç kızlar hamam gibi mekanların üzerinden sosyalleşmeye ilk adımlarını atardı. Her şeyden ziyade, hamam gibi mekanlar toplumsal kültürün de bir parçasıydı ancak günümüzde bu mekanlar toplumsal kültürün artık dışına fırlatılıyor. Ancak henüz modernizmin içinde böylesi mekanların yerini alabilecek bir şeyler de oluşmuş değil.

dedim ya, Shabani'nin çalışmaları klasik belgeselciliğe benzemiyor. Çünkü çektiği belgeselerde kültürlerin tanıtımından ziyade, toplumsal yansımaları üzerinde duruyor. Bu bağlamda, her kesimden ekonomik ve kültürel seviyeden kişilerin görüşlerini yansıtmaya çalışıyor. Bu şekilde, çok sade ve basit bir konunun içinden toplumsal tezatlar çıkıyor. Amaç nostalji yapmak değil, kaybolmaya yüz tutmuş kültürlerin günümüzde olduğu yeri ve toplumsal yansımalarını tespit etmek. Belgesellerinde Shabani kendini meraklı bir araştırmacı olarak konuyu bilmiyor gibi yansıtıyor. Süreçte tarayarak, irdeleyerek izleyicilerle birlikte öğreniyor. Klasik belgesellerde anlatıcı tüm bilgileri bilir ve anlatır, ancak onun çalışmalarında anlatıcı süreçle birlikte değişiyor, gelişiyor ve mutlak bilginin sahibi değil.

Shabani'nin tavlâ kültürüyle ilgili yaptığı ve alanında ilk olma özelliği taşıyan ŞeşBeş belgeseli tam bir şaheser. Özellikle Pers ezgilerinin İstanbul manzarasına yansımış olması muhteşem bir duygu yoğunluğu yaratıyor. ŞeşBeş belgeseline sorgulanan en önemli konu, bir bölgede bir oyunun neden ve hangi kültürel etkenlerle oluştuğudur. Burada amaç bir oyun üzerinden bir bölgedeki toplumsal bakış ve kültürü ortaya koymak. Örneğin; bir kız tavlâsı olgusu üzerinden bir toplumun ataerkilliği ortaya konulabiliyor. Ortadoğu'da kadınların stratejik zekasının ne denli sorgulandığı ve küçümsendiğinin oyun kültürüne dahi işlediği görülüyor, cinsiyet ayrımcılığı tüm çıplaklığıyla ortaya çıkıyor. Yani çok basit bir oyun üzerinden, çok derin sosyolojik sorulara yanıt bulunabiliyor. Bir oyun aslında bilgi alışverişi ve paylaşımı bir medya işlevi görüyor. Oyunların amacı insanları sosyalleştirmektir, karşılıklı bir alışveriş ile bireyselleşmekten sosyalleşmeye geçiştir. Oyunlar insanları "Yalıtılmış Yalnızlık"tan çıkaran bir kültür alışverişidir.

diplomat-travel.com
020 7730 2201
the premier travel choice
* hotels * activities * insurance * flight

Oakfield
SOLICITORS LLP
ANKARA ANLAŞMASI VE
DİĞER BÜTÜN DAVALAR İÇİN

Tavla aslında hayatın ta kendisidir. Tavlada hem zorunluluklarla karşı karşıyasınız hem de seçim şansına sahibiz. ŞeşBeş’de Mehdi Shabani İstanbul’u “Tavlabazlar Cenneti” olarak nitelendiriyor. Tavla bir mertlik yarışdır ve vur-kaç yapılmamalı. Çünkü riski alıp rakibi kıran biri kaçmayı da kendine yediremez, her ne olursa olsun kaderine razıdır ve bedeli ne olursa olsun kararının arkasındadır. Bundan dolayı İran ordusu askerleri savaştan önceki gece tavla oynardı. Belgeselde çok farklı sorular üzerinden hayat felsefesi ve yaratılışa dair cevaplar aranıyor. Örneğin; “Bir filozof ile matematikçi tavla oynarsa kim kazanır?” ya da “Bir dindar ile bir ateist tavla oynarsa kim kazanır?” gibi sorular soruluyor.

Mehdi Shabani’nin çalıştığı son projesi ise meyhaneler üzerine. Bu projede çok önemli sanatçılar ve akademisyenler de yer alacak. Bu çalışmanın temelinde de yine sosyalleşme olgusu var. Meyhane kültürü insanları sosyalleşmeye, bar kültürü ise bireyselleşmeye iter. Meyhane bir sosyal kültürdür ve bireyselleşmeyi içinde barındırmaz. Meyhanede insanlar grup halinde bir şeyler paylaşır ancak barlarda tek başına oturan ve bireysel vakit geçiren kişileri görürüz, tek girip tek çıkarlar. İran devriminden sonra ülkede meyhane kültürü yitirildi. Türkiye’de ise meyhane isminde mekanlar olsa da bu kültür artık kaybolmaya yüz tutmuş durumda. Meyhane kapısından içeri girdiğiniz an tüm statülerinizi geride bırakırsınız. Herkes eşittir ve aynı seviyede içki tüketir. Kimsenin bir diğerine üstünlüğü yoktur. Meyhane de bir sosyalleşme ve sohbet mekanıdır. Bu yönüyle medya işlevini de görür. Türkiye’de bu kültürün kaybolması sadece din olgusu yüzünden değil, modernist kültürün eski gelenekleri yok saymasından da kaynaklanıyor. Yani suçu yine kendimizde aramamız gerekiyor.

Görüldüğü üzere Mehdi Shabani, gelişmekte olan toplumların unuttuğu kültürler, mekanlar ve oyunlar üzerinden sorular sorarak, yine aynı toplumlarda farkındalık yaratmak derdinde. Amaç klasik belgesellerdeki gibi nostalji yapmak değil, felsefe, antropoloji, kültür, toplumsal bilinç vs. üzerine derin sorulara yanıtlar bulmak. Bence İran’ın son dönemdeki aykırı yönetmeni Mehdi Shabani’nin adını biryerlere not edin çünkü ilerleyen günlerde bu ismi sıkça göreceksiniz, duyacaksınız dostlar...

Yazdır

Yorumlarınızı Yazınız

SHH...JUST FOR YOU

Any WP Theme -10% Off Get Discount Now! No Se...

